

Foto: J.L. Gonterre, Studio 2001, Annonay.

*De slacht:
niet kijken, kijken, laten kijken*

Mieke de Waal

Het was november 1988 en we verbleven voor vier maanden in een Zuid-Portugees gehucht. Zes witgekalkte huizen waarvan de ommuringen met elkaar verbonden waren. Nooit eerder hadden we met zo weinig mensen zo dicht op elkaar gewoond, en we waren er dan ook tuk op om op goede voet met de burens te komen. Die waren allervriendelijkst: welwillende praatjes bij de *supermercado*, amandelen en olijven als geschenk, en veel aaien over de blonde haren van onze zoontjes. Op een dag kwam buurvrouw Gabriella

het erf op, schort voor en gebarend dat de jongens mee moesten komen. Aangezien haar Portugees nog niet aan ons besteed was, maakte ze er knorrende geluiden bij, waaruit wij opmaakten dat er biggetjes te zien waren. Eén kind op de arm, de ander aan de hand, achter Gabriella aan. Op haar erf de schok: daar lag Knor, stijf op de rug met de vier poten gespreid. Het bloed gutste nog na uit zijn hals, terwijl Gabriella's man met een gasbrander begon om de haren van het varkensvel te schroeien en een van hun zonen zich wierp op het uittrekken van de nagels. Wat een aanslag op de tere kinderziel! Of had ik vooral zelf last van een haast niet te bedwingen neiging om weg te hollen bij wat hier zichtbaar een hoogtepunt in het jaar was?

Op de terugweg naar Nederland werd ik bij een *tabac* in de Pyreneëën getroffen door deze ansichtkaart. Die had alles te maken met onze recente ervaring. Hier stond een blond jongetje toe te kijken hoe de mannen het geslachte dier lieten uitlekken. Zo op de rug gezien zou de jongen beduusd kunnen zijn, maar het hoeft niet. Zeker is hij niet opgetogen, maar ook heeft hij geen hand voor ogen of mond geslagen of lijkt hij klaar om weg te hollen. Slacht is voor hem beslist gewoner dan voor ons.

Sinds wanneer zijn wij Nederlanders niet meer gewend aan het zien van een slachting, en vinden we dat al helemaal niets voor kinderogen? Of moet ik zeggen: wij stedelingen, en zou een Hollands boerenkind er net zo bijstaan? Van wanneer is deze foto eigenlijk? Is zo'n tafereel in (delen van) Frankrijk nog steeds praktijk of verdwijnt Knor daar inmiddels ook naar het slachthuis? En als er nog aan huis geslacht wordt, zijn de kinderen er dan nog bij of worden die nu ook naar binnen gestuurd? Zou het bij dit alles verschil maken of er een varken geslacht wordt, of een koe of een kip? Vragen over daar en hier, toen en nu, allemaal naar aanleiding van een plaatje.

En nu dan toch de sociologische verbeelding is losgelaten... Wat opmerkelijk dat daar en toen de slacht kennelijk een geschikt onderwerp werd bevonden voor een ansichtkaart. Nooit eerder heb ik zoiets ergens gezien, al zullen er vast meer van zulke kaarten voorkomen. Zelfs de huidige nostalgische kaarten van het Franse plattelandsleven laten dit soort tafereelen niet zien. Welke aspecten

van het leven vinden we eigenlijk *ansichtfahig*? Wie zouden zulke kaarten gemaakt hebben, wie waren en zijn de kopers, en met wat voor boodschap werden en worden ze verzonden? Een van mijn exemplaren ging indertijd in elk geval naar het toenmalige tijdschrift *Jeugd en samenleving*. Om te laten zien dat zelfs een simpele ansicht je soms in een oogopslag bewust kan maken van de grote verschillen in het samenleven.